

Onderwerp Beantwoording vragen ex art. 38 RvO SP over pgb-fraude

Steller M.B.T. Boxem

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 78 99 Bijlage(n) 2

Ons kenmerk

Datum 24-04-2019 Uw brief van

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij doen wij u toekomen ons antwoord op de door de heer W. Koks van de SP gestelde vragen ex art. 38 RvO over pgb-fraude. De vragen betreffen een artikel in het Dagblad van het Noorden, gepubliceerd op zaterdag 16 maart jl., met als kop "Misdaad ontdekt nieuw verdienmodel: zorgfraude (en het uitbuiten van bewoners van zorgboerderijen)". De brief van de vragensteller treft u als bijlage aan.

Naleving

Voorafgaand benadrukken we dat wij de naleving van wet- en regelgeving door ontvangers en aanbieders van zorg van groot belang vinden. Dit omdat fraude de kwaliteit van ondersteuning en veiligheid raakt van veelal kwetsbare inwoners. Wij zetten daarom in op zowel het voorkomen als bestrijden van fraude. Wij richten onze handhavingsactiviteiten ook op pgb's.

Preventie

Het belangrijkste vinden wij het voorkómen van fraude bij pgb's. Wanneer inwoners aangeven dat zij in aanmerking willen komen voor een pgb, krijgen zij hierover voorlichting vanuit de WIJ Groningen en de indicatiestellers Beschermd Wonen en Opvang. Daarin worden deze inwoners gewezen op de verantwoordelijkheden die een pgb met zich mee brengt. Deze verantwoordelijkheden hebben betrekking op de inkoop van zorg, de borging van kwaliteit en de levering van zorg. Ook toetsen de indicatiestellers op de vaardigheid van de pgb-houder om een pgb te beheren en schatten ze in of de zorgverlener voldoet aan de eisen zoals gesteld in de wet. Het kwaliteitskader met eisen die we stellen aan gecontracteerde zorgaanbieders dient daarbij als leidraad. Als de indicatiesteller twijfels heeft bij de nalevingsbereidheid van de aanbieder worden de toezichthouders ingeschakeld. De toezichthouders

gaan dan in gesprek met de aanbieder. Pgb-vaardigheid is een harde eis: als een inwoner niet pgb-vaardig wordt geacht, zal er geen pgb worden verstrekt.

Controle

Wij laten jaarlijks een onderzoek uitvoeren naar de rechtmatigheid en doelmatigheid van de pgb ondersteuning in het kader van de Wmo en Jeugdwet. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door een extern bureau dat is gespecialiseerd in controle op kwaliteit van en fraude in de zorg. In dit kader zijn inmiddels honderden huisbezoeken uitgevoerd.

Daarnaast hebben wij toezichthouders in dienst die bij hun handhavingsactiviteiten zowel risicogestuurd als signaalgestuurd te werk gaan. Signaalgestuurd betekent dat zij onderzoeken verrichten naar aanleiding van fraudesignalen van diverse ketenpartners en (anonieme) meldingen van burgers en bedrijven¹. Risicogestuurd betekent dat er op basis van risicoanalyses controles worden uitgevoerd, zonder dat er sprake is van een concrete melding of vermoeden.

Wij delen daarnaast kennis en ervaringen met verschillende partijen zodat we onze handhaving op een hoger niveau kunnen brengen. Wij delen ook informatie en doen dat in toenemende mate geautomatiseerd. Wij zijn hiervoor aangesloten op het informatieknooppunt zorgfraude (IKZ). Diverse ketenpartners (zoals de belastingdienst) zijn hier ook op aangesloten. Doordat we informatie in de keten delen en koppelen zijn we in staat om afwijkingen en patronen te herkennen die kunnen wijzen op fraude.²

Aanpak aanbieders bij pgb fraude

Onder de huidige wet- en regelgeving is het erg lastig voor gemeenten om pgb-fraude door zorgaanbieders aan te pakken. Ons instrumentarium stelt ons alleen in staat om zorggelden van de cliënt terug te vorderen. Bij deze vorm van fraude zal het echter vaak gaan om kwetsbare inwoners die in sommige gevallen kunnen worden aangemerkt als katvanger of zelfs slachtoffer van frauderende aanbieders. De zorgaanbieder kunnen we vervolgens alleen aanpakken als we opzet kunnen aantonen en dat is in de praktijk erg moeilijk. Het resultaat is dat we de afnemer treffen, maar de aanbieder niet (kunnen) raken.

Dit probleem heeft landelijk de aandacht en vanuit het ministerie wordt er nagedacht over aanpassing van wet- en regelgeving regels waarmee gemeenten onder andere nog beter kunnen sturen op het toetsen van pgb's voordat ze afgegeven worden. Zie hiervoor de bijgevoegde brief van minister De Jonge aan de Tweede Kamer als reactie op het artikel in het Dagblad van het Noorden. Wij gebruiken onze ingangen tot het ministerie om dit op de agenda te houden en intensiveren onze lobby door hier zoveel mogelijk samen in op te trekken met andere gemeenten.

---

¹ Het aantal meldingen van onrechtmatigheid in 2018 bedroeg 25. Acties hierop waren gesprekken met de zorgverlener of onderzoek op locatie. In de meeste gevallen bleek er onvoldoende aanleiding om verder te onderzoeken, in enkele gevallen is de indicatie stopgezet of omgezet in zorg in natura.

² Aangesloten partijen zijn Belastingdienst, CIZ, IGZ, ISZW, NZa, FIOD, VNG, ZN.

Intensivering aanpak van fraude

In deze nieuwe collegeperiode wordt een extra jaarlijks bedrag ter hoogte van €180.000 beschikbaar gesteld voor de uitbreiding van de handhaving capaciteit. Wij geven bij onze handhaving en toezicht logischerwijs prioriteit aan het bevorderen van kwaliteit en veiligheid en het voorkomen van calamiteiten. Hier liggen immers de grootste risico's voor de inwoners van onze stad. Met de uitbreiding van onze handhaving capaciteit ontstaat extra ruimte voor de aanpak van pgb fraude en voor risicogestuurde handhaving. Door meer risicogestuurd toezicht te houden hopen we de fraude met pgb's nog effectiever te voorkomen, dan wel te bestrijden. Dit is in lijn met ons beleid rondom toezicht zoals ook vastgesteld in de Nota toezicht en handhaving op kwaliteit en rechtmatigheid in Wmo 2015 en Jeugdwet.

Vraag 1: Bent u bekend met dit artikel in het Dagblad van het Noorden? Zo ja, herkent u daarin situaties die zich (mogelijkerwijs) ook in de gemeente Groningen voordoen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord:

Ja, wij zijn bekend met het artikel. Wij zijn echter niet bekend met vergelijkbare situaties rondom zorgboerderijen in onze gemeente. Wij gaan contact leggen met de gemeenten waar deze problematiek wel speelt. Wij willen gebruik maken van hun kennis en ervaringen om meer inzicht te krijgen in mogelijke risico's die zich in de gemeente Groningen zouden kunnen voordoen.

Vraag 2: Kunt u aangeven hoe vaak de gemeente onderzoeken heeft gestart naar mogelijke fraude in de PGB over de jaren 2015, 2016, 2017 en 2018? In hoeveel gevallen heeft dit geleid tot aangifte? En tot veroordelingen? Hoeveel geld was gemoeid in de situaties die tot een veroordeling hebben geleid?

Antwoord:

Zie de inleiding van deze brief. De acties gericht op het onderzoeken van fraude, zoals genoemd in de inleiding, hebben niet geleid tot aangiftes, dan wel veroordelingen.

Vraag 3: In 2016 zijn twee maatregelen genomen om fraude tegen te gaan:

- *PGB-gelden worden beheerd door het SVB;*
- *de gemeente ontmoedigt PGB verstrekking aan kwetsbare mensen.*

Kunt u aangeven in hoeverre deze maatregelen hebben geleid tot afname van fraude? Zo nee, waarom niet? Bent u van mening dat de fraudegevoeligheid van de PGB met deze maatregelen is teruggebracht tot een acceptabel

niveau? Zo ja, waarom is dat? Zo niet, waarom niet en wat bent u van plan te gaan doen om een dergelijk niveau wel te bereiken?

Antwoord:

Het aandeel cliënten met pgb ten opzichte van het aandeel cliënten met zorg in natura neemt jaarlijks af. Zowel in Groningen als in de rest van het land. Dit komt echter niet doordat de gemeente een ontmoedigingsbeleid kent voor wat betreft pgb. Pgb zien wij als een gelijkwaardig alternatief voor zorg in natura. Wel is er extra inzet aan de voorkant in geval van pgb's, zoals beschreven in de inleiding. Door deze inzet verwachten we dat de fouten die bewust en onbewust gemaakt worden met pgb's tot een minimum worden beperkt. Meer dan in het verleden.

De rol van de SVB als orgaan dat de uitbetalingen van de budgetten regelt, draagt daar ook zeker aan bij. Bijzonderheden die de SVB opmerkt worden doorgestuurd naar de gemeente met het verzoek om dit te onderzoeken.

Vraag 4: Hoe probeert het college, anders dan onder vraag 3, vooraf fraude met PGB's te voorkomen? Op welke manieren werkt u bijvoorbeeld samen of wordt informatie uitgewisseld met andere gemeenten of overheden die problemen met fraude en frauderende zorgverleners en -organisaties hebben gehad?

Antwoord:

Er wordt niet alleen met de SVB samengewerkt om fraude te voorkomen, dan wel te bestrijden. Zoals in de inleiding te lezen is, gebeurt dit op meerdere vlakken, ook met andere partijen.

Wij verwachten u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Diana Starmans

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.